

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 26/2019

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Fulecom, advokátom, Živnostenská 2, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie nepriznáva.

3. Vo zvyšnej časti konanie z a s t a v u j e .

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 598,26 € (slovom päťstodeväťdesiatosem eur a dvadsaťšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Milana Fuleca, Živnostenská 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 24. júna 2009 podala okresnému súdu návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 14 C 181/2009.

3. Sťažovateľka po chronologickom opise napadnutého konania v sťažnosti uvádza: „... *pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci sťažovateľka uvádza, že predmetom posudzovaného konania je uplatnený nárok na vyporiadanie BSM.*

Od tohto predmetu konania je spravidla závislý aj predmet dokazovania o skutočnostiach potrebných pre rozhodnutie súdu.

Okruh vecí patriacich do BSM podľa skutkových tvrdení obidvoch strán sporu od začiatku konania tvorilo celkom 28 vecí. z ktorých len šesť vecí bolo sporných, či patria alebo nepatria do BSM a u dvoch vecí bola od začiatku konania sporná ich hodnota.

Predmet dokazovania je v tomto konkrétnom konaní vymedzený len ôsmimi vecami a vzhľadom na to, v žiadanom prípade nemožno považovať danú vec za skutkovo zložitú.

Po právne stránke, spory o vyporiadani BSM patria do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, navyiac kde súd nie je viazaný návrhmi účastníkov, keďže určitý spôsob vyporiadania vyplýva z osobitného zákona (občianskeho zákonníka). Ohľadne rozhodovacej činnosti súdov vo veciach vyporiadania BSM existuje tiež ustálená judikatúra, a preto zo všetkých uvedených dôvodov nemožno danú vec považovať ani za právne zložitú.“

4. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v napadnutom konaní, sťažovateľka poukazuje na to, že „... okresný súd za obdobie deviatich rokoch trvania sporu uskutočnil celkom osemnásť pojednávani, avšak len na troch z nich dňa 5. 6. 2012, 23. 11. 2016 a dňa 13. 6. 2018 vec meritórne prejednal.

Zvyšných pätnásť pojednávani odročil súd bez meritórneho prejednanja prevažne z dôvodu, aby sa strany sporu pokúsili vyriešiť vec mimosúdnu cestou, a to aj napriek tomu, že tieto pokusy o mimosúdne vyriešenie veci opakovane zlyhali a súdu bolo teda zrejmé, že takýmto spôsobom nebude možné vec ukončiť v čo najkratšom čase, napriek tomu súd ďalej v tomto postupe pokračoval a za týmto účelom pojednávania opakovane odročoval a nové nariad'oval s odstupom niekoľkých mesiacov.

Okrem toho v období od 7. 12. 2010 do 20. 9. 2011, teda desať mesiacov bol súd úplne nečinný...“.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základne právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 181/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v peniazoch vo výške 5 000 eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľovi do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. *Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania v sume 375,69 eur, ktoré je povinný Okresný súd Bratislava I uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*“

6. Uznesením č. k. IV. ÚS 26/2019-34 zo 17. januára 2019 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

7. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu zo 17. októbra 2018 vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 481/2018 z 19. decembra 2018, ktorý bol doručený ústavnému súdu 8. januára 2019. V predmetnom vyjadrení podpredsedníčka okresného súdu poukázala na skutočnosť, že tak, ako to vyplýva aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne k ústavnej sťažnosti, ktoré tvorí prílohu vyjadrenia, je zrejmé, že bez aktívnej účasti strán sporu nie je možné ustáliť okruh bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vyjadrila názor, že preštudovaním spisu považuje za preukázané, že aj keď okresný súd nekonal v napadnutom konaní vždy bezodkladne, k predĺženiu konania podstatnou mierou prispeli najmä skutočnosti ako odročenie pojednávania, a to 21. októbra 2012, 11. decembra 2012, 11. októbra 2013, 12. februára 2014, 27. októbra 2015, 6. februára 2017, 14. marca 2017, 7. novembra 2017 a 13. marca 2018, z dôvodu prevažne na strane sťažovateľky. V napadnutom konaní sa nevyskytlo žiadne podstatné obdobie nečinnosti, vec bola podľa jej názoru vybavovaná priebežne podľa poradia s prihliadnutím na počet iných vecí v oddelení. Súčasne podpredsedníčka okresného súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd zaslal 14. mája 2019 vyjadrenie okresného súdu právnemu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 10 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľky sa k vyjadreniu okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 23. mája 2019, v ktorom uviedol, že z obsahu stanoviska okresného súdu je zrejmá jeho snaha zbaviť sa zodpovednosti za to, že napadnuté konanie sa len na prvom stupni prejednáva už 10 rokov. Tvrdenia okresného súdu o pasivite strán sporu pri ustálení okruhu bezpodielového spoluvlastníctva manželov taktiež podľa názoru sťažovateľky

nezodpovedajú skutočnosti keď uvádza: „... predmetom konania bolo už od 17. 1. 2012 len 28 vecí a nie 38, ako to uvádza okresný súd.“

9. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že nikdy nepopierala, že v priebehu roka 2017 a začiatkom roka 2018 žiadala okresný súd opakovane o odročenie pojednávania z dôvodu mimosúdneho vyriešenia veci, vzhľadom na skutočnosť, že tento spôsob skončenia sporu považovala za najrýchlejší vzhľadom na to, že okresný súd ani po 10 rokoch trvania napadnutého konania meritórne nerozhodol.

10. Sťažovateľka v bode 8 svojho vyjadrenia uviedla, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol na pojednávaní konanom 30. apríla 2019, a vzhľadom na to berie svoj návrh v bode 2 petitu, kde sa domáha, aby ústavný súd vyslovil vo výroku povinnosť okresného súdu v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov späť a žiada konanie pred ústavným súdom v tejto časti zastaviť.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

12. Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu. V zmysle čl. X ods. 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh“) bola táto vec po 26. apríli 2019 v zmysle rozvrhu prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

II.

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvej vety každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

19. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

20. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok.

21. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

23. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

III.

24. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v tvrdení, že okresný súd svojou nečinnosťou spôsobil, že napadnuté konanie trvá neprimerane dlho, keď za obdobie desiatich rokov trvania sporu síce nariadil celkom osemnásť pojednávaní, avšak len na troch z nich, a to 5. júna 2012, 23. novembra 2016 a 13. júna 2018, vec meritórne prejednal. Zvyšných pätnásť pojednávaní okresný súd odročil bez meritórneho prejednanja prevažne z dôvodu, aby sa strany sporu pokúsili vyriešiť vec mimosúdnu cestou, a to aj napriek tomu, že tieto pokusy o mimosúdne vyriešenie veci opakovane zlyhali, a okresnému súdu bolo teda podľa názoru sťažovateľky zrejmé, že takýmto spôsobom nebude možné vec ukončiť v čo najkratšom čase, pričom okresný súd napriek uvedenému ďalej v tomto postupe pokračoval a na ten účel opakovane odročoval pojednávania

25. Ústavný súd z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 181/2009 zistil, že vo veci boli až dosiaľ vo vzťahu k predmetu ústavnej sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 25. júna 2009 bol okresnému súdu doručený návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,
- 27. júla 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby odstránil vady žaloby,
- 10. marca 2010 okresný súd doručoval žalobu s prílohami na vyjadrenie,
- 26. apríla 2010 okresný súd doručoval podania žalovaného sťažovateľke,
- 10. mája 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. jún 2010 a súčasne vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu,
- 15. júna 2010 sa konalo pojednávanie, na ktorom neboli prítomné strany sporu. Okresný súd nariadil pojednávanie na 28. september 2010,
- 28. septembra 2010 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu, že strany sporu prejavili záujem na uzatvorení dohody a súčasne okresný súd nariadil pojednávanie na 7. december 2010,
- 7. decembra 2010 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne,
- 4. augusta 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. september 2011,
- 20. septembra 2011 sa konalo pojednávanie, na ktorom bola stranám sporu poskytnutá lehota na mimosúdnu dohodu s tým, že okresný súd nariadil pojednávanie na 2. november 2011,
- 2. novembra 2011 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo bez prejednanja veci odročené na 17. január 2012, a to z dôvodu, že odporca doplní masu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a z dôvodu doplnenia návrhu zo strany sťažovateľky,
- 31. novembra 2011 bol okresnému súdu doručený návrh žalovaného na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,
- 17. januára 2012 sa konalo pojednávanie, na ktoré sa nedostavili právni zástupcovia strán sporu. Okresný súd nariadil pojednávanie na 14. marec 2012 s tým, že strany sporu sa pokúsia dohodnúť,
- 14. marca 2012 sa konalo pojednávanie, na ktorom došlo k rozšíreniu okruhu bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo strany právneho zástupcu žalovaného. Okresný súd odročil pojednávanie na 5. jún 2012 s tým, že žalovaný predloží písomne

okruh vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov riadne označených a súčasne doloží listinné doklady,

- 4. apríla 2012 žalovaný doručil okresnému súdu rozšírený návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,

- 5. júna 2012 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci okresný súd odročil na 24. júl 2012. Termín pojednávania nariadený na 24. júl 2012 bol zrušený z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu žalovaného,

- 7. novembra 2012 sťažovateľka doručila okresnému súdu odborný posudok na cenu nehnuteľností,

- 21. novembra 2012 sa konalo pojednávanie bez prejednaní veci, ktoré okresný súd odročil z dôvodu práceneschopnosti žalovaného na 11. december 2012,

- 11. decembra 2012 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu poskytnutia lehoty na mimosúdnu dohodu strán sporu na neurčito,

- 11. decembra 2012 žalovaný doručil okresnému súdu rozšírený návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,

- 8. januára 2013 sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že k dohode nedošlo,

- 18. septembra 2013 sa konalo pojednávanie, ktoré bez prejednaní veci bolo odročené na 11. október 2013 s tým, že žalovaný je povinný predložiť presnú špecifikáciu predmetu konania, pokiaľ ide o okruh bezpodielového spoluvlastníctva manželov,

- 11. októbra 2013 sa konalo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na neurčito, pretože strany sporu uviedli, že majú záujem na uzatvorení mimosúdnej dohody,

- 27. decembra 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. február 2014,

- 12. februára 2014 okresný súd pojednávanie odročil na neurčito vzhľadom na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý oznámil okresnému súdu, že medzi stranami sporu došlo k dohode o mimosúdnom urovnaní sporu,

- 20. mája 2014 okresný súd opätovne vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či došlo k dohode a či berie žalobu späť. Sťažovateľka na výzvu nereagovala,

- 7. januára 2015 okresný súd doručil vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného sťažovateľke,

- 14. augusta 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. október 2015 a súčasne vyzval strany sporu, aby oznámili, či došlo k mimosúdnej dohode,

- 27. októbra 2015 sa konalo pojednávanie, na ktorom sťažovateľka uviedla, že sa snaží uzatvoriť mimosúdnu dohodu, a z tohto dôvodu okresný súd odročil pojednávanie na neurčito,

- 15. februára 2016 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či došlo k mimosúdnej dohode a či trvá na podanej žalobe,

- 18. augusta 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. september 2016,

- 27. septembra 2016 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo po prejednaní veci odročené na 23. november 2016,

- 23. novembra 2016 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom ďalšieho dokazovania,

- 6. februára 2017 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 7. február 2017 na návrh právneho zástupcu sťažovateľky z dôvodu zabezpečenia znaleckého posudku na 15. marec 2017,

- 14. marca 2017 okresný súd opätovne odročil pojednávanie na návrh právneho zástupcu sťažovateľky o odročenie pojednávania z dôvodu, že nemajú k dispozícii znalecký posudok. Nový termín pojednávania nariadil na 10. máj 2017,

- 9. mája 2017 okresný súd opätovne odročil pojednávanie na návrh právneho zástupcu sťažovateľky o odročenie pojednávania z dôvodu, že sťažovateľka musela požiadať o znalecký posudok nového znalca. Nový termín pojednávania nariadil okresný súd na 26. september 2017. Toho istého dňa okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k podaniam právneho zástupcu žalovaného z 9. februára 2017 a 5. mája 2017,

- 25. septembra 2017 okresný súd odročil pojednávanie na 7. november 2017, a to na návrh právneho zástupcu sťažovateľky z dôvodu, že medzi stranami sporu prebieha komunikácia,

- 7. novembra 2017 okresný súd upovedomil strany sporu o odročení pojednávania na 31. január 2018. Pojednávanie bolo odročené na návrhy oboch strán sporu,

- 31. januára 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci bolo odročené na 13. marec 2018, a to z dôvodu, aby sa právny zástupca žalovaného vyjadril k znaleckému posudku. Nový termín pojednávania okresný súd nariadil na 13. jún 2018,

- 12. marca 2018 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 13. marec 2018 na nový termín 13. júna 2018, a to na návrh právneho zástupcu sťažovateľky,
- 13. júna 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci okresný súd odročil na 17. október 2018,
- 14. júna 2018 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalovaného, aby doručil originál znaleckého posudku č. 44/2018,
- 11. októbra 2018 okresný súd zmenil termín nariadeného pojednávania na 6. november 2018 z dôvodu účasti zákonnej sudkyne na konferencii,
- 6. novembra 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci okresný súd odročil na 11. december 2018 pre účely vykonania dôkazov,
- 11. decembra 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci okresný súd odročil na 19. február 2019 pre účely doplnenia dôkazov,
- 30. apríla 2019 okresný súd vo veci meritórne rozhodol.

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

27. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

28. Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa

ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

29. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

30. Predmetom konania na okresnom súde je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V súvislosti s posúdením kritéria zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na stranami sporu viackrát meniaci sa predmet vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva, ako aj potrebu vykonania znaleckého dokazovania možno konštatovať, že tieto skutočnosti zvyšujú kritérium zložitosti veci.

31. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľky ako strany sporu tohto súdneho konania.

32. Ústavný súd nahliadnutím do zapožičaného súdneho spisu považuje za preukázané, že postup sťažovateľky taktiež prispel k predĺženiu napadnutého konania, keď sťažovateľka v lehote určenej súdom na pojednávaní konanom 12. februára 2014 neoznámila okresnému súdu, či došlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody. Sťažovateľka nereagovala ani na výzvu okresného súdu z 20. mája 2014, ktorú právny zástupca

sťažovateľky prevzal 5. mája 2014. Okresný súd 14. augusta 2015 opätovne vyzval strany sporu na oznámenie, či došlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody. Právny zástupca žalovaného 4. septembra 2015 okresnému súdu oznámil, že k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo, na čo bolo okresným súdom nariadené pojednávanie na 27. októbra 2015. Ďalej ústavný súd taktiež považuje za preukázané, že pojednávanie, ktoré sa konalo 27. októbra 2015, bolo odročené pre účely poskytnutia lehoty na uzatvorenie mimosúdnej dohody na žiadosť sporových strán s tým, že právny zástupca sťažovateľky oznámi, či k uzatvoreniu dohody došlo. Právny zástupca v lehote určenej okresným súdom neoznámil či k uzatvoreniu dohody došlo, v dôsledku čoho okresný súd opätovne vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na toto oznámenie. Právny zástupca sťažovateľky až 14. marca 2016 okresnému súdu oznámil, že k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo, a žiadal o nariadenie termínu pojednávania.

33. Ústavný súd považuje taktiež za preukázané, že pojednávania okresným súdom nariadené na 7. február 2017, 14. marec 2017, 10. máj 2017, 26. september 2017 a 7. november 2017 boli odročené vždy na žiadosť sťažovateľky v dôsledku potreby zadováženia znaleckého dokazovania. Ústavný súd nahliadnutím do súdneho spisu považuje taktiež za preukázané, že pojednávanie, ktoré sa konalo 31. januára 2018, bolo odročené z dôvodov na strane sťažovateľky, keď až na tomto pojednávaní bol žalovanému doručený znalecký posudok v celosti a tento tak nemal primeraný čas na zaujatie stanoviska k tomuto znaleckému posudku, čo vyústilo do odročenia pojednávania. Všetky tieto skutočnosti, ktoré nemožno pripísať na vrub okresnému súdu, nepochybne prispeli k predĺženiu napadnutého konania.

34. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a v tejto súvislosti poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania na súde prvého stupňa (10 rokov) je už samo osebe celkom zjavne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu súdne konanie, ktoré trvá tak neúmerne dlho ako napadnuté konanie, možno spravidla bez ďalšieho považovať za také, ktoré je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

35. Ústavný súd v okolnostiach veci nepovažuje za nevyhnutné hodnotiť jednotlivé úkony okresného súdu a jeho procesný postup a konštatuje, že postupom okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a k porušeniu práva na prerokovanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

36. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na okolnosti v postupe okresného súdu, ktoré mu nemožno pričítať na jeho vrub a ktoré sa prejavili vo výroku, ktorým ústavný súd nepriznal s'ťažovateľke finančné zadosťučinenie.

37. Ústavný súd k postupu okresného súdu uvádza, že nahliadnutím do súdneho spisu považuje za preukázané, že s'ťažovateľka opakovane okresnému súdu navrhla, resp. súhlasila s odročením pojednávania, a to pre účely mimosúdnej dohody sporových strán, a to na pojednávaniach konaných 28. septembra 2010, 20. septembra 2011, 17. januára 2012, 11. decembra 2012, 11. októbra 2013, 12. februára 2014, 27. októbra 2015 a 25. septembra 2017. Osem nariadených pojednávanií v napadnutom konaní bolo tak odročených na návrh, resp. so súhlasom s'ťažovateľky s cieľom uzavretia mimosúdnej dohody, čo nepochybne prispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania.

38. Ústavný súd konštatuje, že základnou povinnosťou okresného súdu je podľa čl. 7 CSP viesť strany sporu k zmierlivému vyriešeniu sporu. Pre sporové konanie platí, že začína výlučne na návrh strany sporu a strany sporu určujú predmet konania. Preto pokiaľ strany sporu v napadnutom konaní opakovane prejavovali záujem spor ukončiť mimosúdne, bolo povinnosťou okresného súdu na túto skutočnosť prihliadnúť a poskytnúť im priestor na prípadné uzatvorenie mimosúdnej dohody. Vzhľadom na uvedené nie je možné predĺženie napadnutého konania z týchto dôvodov pričítať na vrub okresnému súdu.

39. Priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré má povahu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na priebeh napadnutého

konania v tomto prípade neprichádza do úvahy, keď okresný súd odročoval nariadené pojednávania prevažne na návrhy sporových strán s cieľom uzatvorenia mimosúdnej dohody, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že okresný súd už vo veci 30. apríla 2019 meritórne rozhodol. Ústavný súd pri úvahe o finančnom zadosťučinení prihliadol aj na prietahy v napadnutom konaní, ktoré boli spôsobené nerešpektovaním výziev okresného súdu zo strany sťažovateľky.

40. V okolnostiach danej veci preto ústavný súd považoval výrok o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za dostatočnú ochranu jej práv a finančné zadosťučinenie jej nepriznal (bod 2 výroku nálezu).

41. Podľa § 127 zákona o ústavnom súde ak sťažovateľ vezme svoju ústavnú sťažnosť späť, ústavný súd konanie o nej uznesením zastaví.

42. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka podaním z 23. mája 2019 doručeným ústavnému súdu 23. mája 2019 vzala svoj sťažnostný návrh v časti, ktorým navrhovala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, späť, ústavný súd v tejto časti konanie zastavil podľa § 127 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

V.

43. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

44. Sťažovateľka si v ústavnej sťažnosti uplatnila nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

45. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním. Náhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie

ústavnej sťažnosti, podanie vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

46. Tarifná odmena za každý úkon [§ 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky] vykonaný v roku 2018 predstavuje sumu 153,50 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za úkon po 9,21 €. Tarifná odmena za úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je 163,33 € a režijný paušál k tomuto úkonu 9,80 €. Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony v roku 2018 a jeden v roku 2019 vrátane režijného paušálu, čo spolu predstavuje sumu 498,55 €. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH, ústavný súd v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil takto priznanú odmenu o 20 %, čo v konečnom dôsledku predstavuje sumu 598,26 €.

47. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) (bod 4 výroku nálezu).

48. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2019